

ویژه نامه مجله ایرانی اخلاق و تاریخ پزشکی ایران، سال ۱۴۰۳
یازدهمین کنگره سالیانه اخلاق و پزشکی ایران و
هشتمین کنگره اخلاق پرستاری ایران

سخنرانی

اثربخشی روایت‌نویسی تأملی دانشجویان پزشکی بر رعایت شأن
بیماران و احترام به حقوق آنان در آموزش بالینی

هدی احمري طهران^{۱*}، احمد مشکوري^۲، طيحه ابلاقي نژاد^۳، مريم تاج الديني^۴

چکیده

تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۰۵/۲۶

تحقیقات نشان می‌دهد، استرس در دانشجویان پزشکی به فرسودگی شغلی و از بین رفتن حقوق بیماران منجر می‌شود. کاهش خلق‌وخو و بدرفتاری دانشجویان در دوره‌ی کارآموزی بدتر می‌شود. از سوی دیگر، مرور ادبیات به اهمیت روایت‌نویسی تأملی در آموزش بالینی اشاره دارد. این مطالعه، به بررسی اثربخشی روایت‌نویسی تأملی دانشجویان بر رعایت شأن بیماران و احترام به حقوق آنان در آموزش بالینی پرداخته است. این پژوهش ترکیبی، مبتنی بر نظریه‌ی یادگیری بازتابی گیبس، طی ۱۲ ماه بر روی ۴۸ دانشجوی کارورز در بخش داخلی و جراحی و ارتوپدی انجام شد. دانشجویان پزشکی، به‌طور تصادفی در دو گروه مداخله و کنترل قرار گرفتند. در گروه مداخله، دانشجویان اجازه داشتند با بیماران صحبت کنند و از آن‌ها بپرسند که آیا حق و شأن بیمار به‌درستی رعایت شده است یا خیر؟ دانشجویان به‌شیوه‌ی روایت‌نویسی، عملکرد خود را به‌صورت کتبی، درباره‌ی رعایت شأن و حقوق بیمار منعکس می‌کردند. در هفته‌ی اول، پیش‌آزمون در هر دو گروه انجام شد. گروه مداخله در هفته‌ی دوم و سوم، آموزش تأملی و روایت‌نویسی تأملی را دریافت کردند. در هفته‌ی چهارم، پس‌آزمون در هر دو گروه انجام شد. برای تبیین درک دانشجویان از اثربخشی روایت‌نویسی تأملی بر عملکردشان، تحلیل محتوای کیفی صورت گرفت که شامل ۱۲ مصاحبه‌ی نیمه‌ساختاریافته و ۱۴۴ یادداشت روایت‌نویسی تأملی بود. میانگین نمرات عملکرد دانشجویان در احترام به بیمار، در گروه مداخله در پس‌آزمون $(12/1 \pm 32/21)$ نسبت به پیش‌آزمون $(9/1 \pm 85/39)$ به‌طور معنی‌داری بهبود یافت $(P=0/05)$. آزمون تی مستقل نشان داد، تفاوت نمرات پس‌آزمون در دو گروه معنی‌دار است $(P=0/05)$. از مصاحبه‌ها، چهار موضوع اصلی پدیدار شد: بهبود همدلی و درک احساسات بیماران، توجه به ابعاد انسانی بیماران، احترام به استقلال و حقوق بیماران و ارتقاء مهارت‌های ارتباط بین‌فردی. این مطالعه، آثار مثبت و معنی‌دار مداخلات روایت‌نویسی تأملی را بر عملکرد دانشجویان پزشکی برای رعایت شأن بیماران و احترام به حقوق آنان نشان داد. استفاده از روایات بازتابی دانشجویان پزشکی در این زمینه توصیه می‌شود.

واژگان کلیدی: آموزش بالینی، تأملی، حقوق بیمار، شأن، روایت‌نویسی.

۱. استادیار آموزش پزشکی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی قم، قم، ایران.
۲. استادیار اخلاق پزشکی، دانشکده سلامت و دین، دانشگاه علوم پزشکی قم، قم، ایران.
۳. دانشجو دکتری اخلاق پزشکی، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی قم، قم، ایران.
۴. دانشجو دکتری اخلاق پزشکی، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی قم، قم، ایران.

نویسنده مسئول:

Email: ahmari9929@gmail.com

کنگره سالیانه
اخلاق پزشکی و پرستاری ایران

Iranian Journal of Medical Ethics and History of Medicine, 2025, Vol. 17, Supplement 11th Annual Iranian Congress of Medical Ethics and 8th Nursing Ethics Congress

The Effect of Using Student Reflective Narratives to Observe Dignity and Respect for Patients' Rights in Clinical Education

Oral Presentation

Hoda Ahmari Tehran^{*1}, Ahmad Mashkoori², Tayebah Ilaghinejad³, Maryam Tajadini⁴

Published: 17 August 2025

1. Assistant Professor. Faculty of Medicine, QOM University of Medical Sciences, Qom. Iran.

2. Assistant professor in medical ethic, School of Health and Religion, Qom University of Medical Sciences, Qom. Iran.

3. Student Research Committee, School of Health and Religion, Qom University of Medical Sciences, Qom. Iran.

4. Student Research Committee, School of Health and Religion, Qom University of Medical Sciences, Qom. Iran.

**Corresponding Author*

Email: ahmari9929@gmail.com

Abstract

Research shows that stress in medical students leads to burnout and a loss of respect for patients' rights. These declines in mood and an increase in malpractice are particularly evident during the internship period. On the other hand, literature highlights the importance of reflective practice in education. This study investigates the effect of using student reflective narratives on observing dignity and respect for patients' rights in clinical education. A mixed-methods study based on reflective learning theories (Gibbs' Reflective Model) was conducted over 12 months with 48 intern students. In a quasi-experimental design, 38 medical students were randomly assigned to either an intervention or a control group. Only students in the intervention group were allowed to engage in conversations with patients and inquire whether they had properly respected the patients' rights and dignity. The students then reflected on their performances. In the first week, a pretest was conducted in both groups. The intervention group received reflective education and participated in reflection writing during the second and third weeks. In the final week, a post-test was conducted for both groups. To explore students' perceptions of the effectiveness of reflecting on their performance, a qualitative content analysis was carried out, including 12 semi-structured interviews and 144 reflection notes. The mean scores of students' performance regarding respect for patients in the intervention group improved significantly in the post-test (12.32 ± 1.21) compared to the pretest (9.85 ± 1.39) ($p < 0.05$). An independent t-test indicated that the difference in post-test scores between the two groups was significant ($p = 0.01$). From the interviews, four main themes emerged: improving empathy and understanding patients' feelings, paying attention to patients' humanistic dimensions, respecting patients' autonomy and rights, and promoting interpersonal communication skills. This study demonstrated the positive emotional effects of reflective narrative writing interventions on medical students in observing dignity and respecting patients' rights. It is recommended to incorporate reflective narratives into medical education programs to enhance these qualities.

Keywords: Reflective narratives, Dignity, Patients' rights, Clinical education.

